

Частково підсумовуючи, необхідно відзначити, що усі визначені структурні елементи розслідування є об'єктами оперативно-розшукового забезпечення. Водночас, найінтенсивніше оперативно-розшукове забезпечення спрямовується на організаційну та тактичну складову розслідування.

Література:

1. Тищенко В.В. Теоретичні і практичні основи методики розслідування злочинів: монографія. Одеса.: Фенікс. 2007. 260 с.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-374-6-61>

СТРУКТУРА ТА ОБ'ЄКТ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ПІЗНАННЯ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ

Луцюк Р. П.

*аспірант кафедри кримінального процесу та криміналістики
Одеський державний університет внутрішніх справ
м. Одеса, Україна*

Опираючись на вихідні положення гносеології, на нашу думку, можна зробити твердження, що розслідування будь-якої категорії кримінальних проваджень є процесом пізнання конкретного об'єкта та/або системи фактів об'єктивної дійсності. Аналіз філософських джерел свідчить, що спектр об'єктів пізнання є доволі широким та не усі з них є актуальні для вказаного процесу у межах діяльності системи кримінальної юстиції та наук кримінально-правового циклу.

Ми солідаризуємось із позицією професора В.В. Тищенка, який відзначає, що розслідування являє собою складну багатофункціональну діяльність, спрямовану, насамперед, на встановлення сутності розслідуваної події, її осіб, яким було завдано фізичної, моральної та матеріальної шкоди. У розслідуванні можна виділити інформаційно-пізнавальний, інформаційно-пошуковий, процесуально-посвідчуваний, організаційно-управлінський, психологічний, технологічний, евристичний та інші аспекти діяльності. Кожен із них заслуговує на окремий аналіз. У практичній діяльності слідчого важливо не тільки усвідомити значущість кожного із названих аспектів, але й уміти правильно об'єднувати їх в єдиний комплекс системно-діяльнісного і

правового підходів у процесі розслідування по кожному кримінальному провадженні[3].

На нашу думку, базуючись на міждисциплінарному підході кримінально-процесуальне пізнання необхідно розуміти у широкому значенні як інформаційно-аналітичну та фіксуєчу діяльність уповноваженого суб'єкта сторони обвинувачення об'єктом якої є відповідна кримінально-релевантна подія чи система таких подій, які утворюють логічну єдність, а також інші об'єкти, які опосередковано відносяться до такої події з метою планування розслідування, прийняття виважених організаційно-тактичних рішень, забезпечення повного та об'єктивного процесу доказування та застосування необхідних кримінальних процесуальних заходів та засобів з метою досягнення завдань кримінального судочинства.

Продовжуючи використання міждисциплінарного підходу, на нашу думку, можна виокремити такі види кримінального процесуального пізнання:

по-перше, ретроспективне пізнання, для якого є характерним пізнання відповідних процесів, які мали місце у минулому та здійснення його на основі теорії відображення будь-яких форм людської діяльності у матеріальному світі. Принагідно наголосити, що такий вид кримінального процесуального пізнання є найпоширенішим у межах розслідування більшості кримінальних проваджень, що значним чином пов'язано із специфікою організації роботи органів кримінальної юстиції, яка загалом орієнтована на реагування щодо вчинених кримінальних правопорушень. У той же час, необхідно відзначити, що окремі науковці доволі категорично виокремлюють ретроспективне пізнання як фактично єдине можливе у кримінальному провадженні. Так, О.В. Ковальова відзначає, що «інформаційно-пізнавальна діяльність сторони кримінального провадження завжди має ретроспективний характер, що зумовлено тим фактом, що нею сприймається інформація про обставини суспільно небезпечного діяння, що було вчинено деякий (іноді – достатньо тривалий) час тому. Це значно ускладнює сприйняття фактів та подій об'єктивної реальності, що пояснює необхідність застосування слідчим/ дізнавачем специфічних методів та методик розслідування, достатніх для пошуку та використання юридично значущої інформації. Основні обставини кримінального правопорушення встановлюються виключно за його слідами, які стають доказами[1].

по-друге, безпосереднє кримінальне процесуальне пізнання, яке здійснюється відповідним суб'єктом у режимі реального часу. Для такого виду пізнання характерним є: а) використання специфічних засобів, зокрема й окремих різновидів негласних слідчих (розшукових) дій, які забезпечують можливість такого пізнання; б) об'єктом такого

пізнання є триваюча злочинна діяльність, її окремі складові, а також процеси дотичні до злочинної діяльності, яка розслідується;

по-третє, перспективне чи прогностичне пізнання для якого характерною є значна аналітична компонента, оскільки за рахунок пізнання уже існуючих даних формуються аналітичні прогнози та моделі щодо: а) можливості продовження злочинної діяльності особами, які притягуються до кримінальної відповідальності у межах конкретного кримінального провадження; б) потенційно можлива лінія поведінки учасників кримінального провадження, яка може вплинути на сформовану слідчим стратегію розслідування; в) планування потенційних заходів щодо захисту уже зібраної доказової бази; г) оцінка ризиків активної протидії розслідуванню, зокрема й використання корумпованих зав'язків. Необхідно також звернути увагу, що особливе місце у перспективному моделюванні, як складовій частині розслідування має процедура прийняття тактичних рішень, під яким розуміється визначення слідчим лінії поведінки у конкретній ситуації. Процедура ухвалення тактичного рішення – складний вольовий акт, у якому синтезуються знання й досвід, уміння чітко визначати мету діяльності й оцінити ситуацію[2].

Продовжуючи аналіз необхідно з'ясувати сутність центрального об'єкта кримінального процесуального пізнання. Аналіз наукових джерел, свідчить, що фокусуючи увагу загальному об'єкті пізнання у межах кримінального провадження дослідники першочергово апелюють до категорій «злочин» та «кримінальне правопорушення». Не заперечуючи категорично таких підхід, вважаємо за необхідне уже ж таки частково відійти від нього, зважаючи на те що складовою предмету нашого дослідження є дорожньо-транспортні події. Так, на нашу думку, початковим об'єктом кримінального процесуального пізнання є *кримінально-релевантна подія під якою необхідно розуміти подію, яка на момент її початкового пізнання слідчим не характеризується категорично визначеними ознаками щодо її криміногенного характеру*. Закономірно, зважаючи на матеріали практики, стверджувати, що на момент виявлення конкретної події, яка у подальшому може бути кваліфікована як конкретний вид кримінального правопорушення, вчиненого, як правило, з необережності у суб'єкта, який здійснило кримінальне переслідування не має чіткого уявлення та сформованого внутрішнього переконання щодо сутності події, значним чином за рахунок: а) чинника обмеженості початкової інформації; б) необхідності системної аналітичної роботи щодо встановлення взаємозв'язків між окремими елементами події, які лише за їх прямої наявності утворюють відповідне кримінальне правопорушення, наприклад встановлення взаємозв'язків між такими фактами: дії водія згідно вимог правил дорожнього руху – дії пішохода згідно правил дорожнього руху –

обстановка у межах якої відбулась подія – дії водія щодо уникнення наслідків (наїзду на пішохода). Звернімо увагу, що опрацьовані нами кримінальні провадження щодо розслідування дорожньо-транспортних подій свідчать, що у більшості з них початкові слідчі (розшукові) дії були спрямовані саме на пізнання сутності кримінально-релевантної події, за відсутності у слідчого внутрішнього переконання чи достатньої інформації щодо характеристики події як злочину передбаченого ст. 286 КК України.

Література:

1. Ковальова О.В. Інформаційна парадигма досудового розслідування в Україні: теоретико-прикладний аспект: монографія. Одеса : Видавничий дім «Гельветика». 2022. 320 с.
2. Лукашевич В.Г., Юнацький О.В. Моделювання у криміналістиці та пізнавальній діяльності слідчого: монографія. Київ: КНТ. 2008. 184 с.
3. Тіщенко В.В. Технологія та евристика як складові пізнавальної діяльності у розслідуванні. *Науковий вісник ДДУВС*. 2021. Спеціальний випуск №2. С. 188-194.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-374-6-62>

ЩОДО РОЗМЕЖУВАННЯ МІЖ ДИСЦИПЛІНАРНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ ТА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ ЗА ПОРУШЕННЯ ПРАВИЛ ПРОФЕСІЙНОЇ ДЕОНТОЛОГІЇ

Ільницький Р. Є.

*аспірант кафедри приватного права
Державного податкового університету
м. Ірпінь, Київська обл., Україна*

Дисциплінарна відповідальність настає внаслідок вчинення дисциплінарного проступку. Для того, щоб працівник був притягнутий до дисциплінарної відповідальності, необхідно, щоб на нього була подана скарга.

Дисциплінарний проступок є трудовим діянням і полягає у вчиненні з вини працівника дії або бездіяльності, якою він порушує правові норми, правила внутрішнього трудового розпорядку, індивідуальний трудовий договір або чинний колективний трудовий договір, а також накази і розпорядження керівників, які стоять вище за ієрархією